

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende wijzigingen aan het besluit van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp

Principiële goedkeuring

Bijlagen:

- het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende wijzigingen aan het besluit van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp;
- het advies van de Inspectie van Financiën van 14 november 2018;
- het begrotingsakkoord van 10 januari 2019.

1. SITUERING

De bepalingen die zijn opgenomen in het voorliggend ontwerpbesluit, betreffen enerzijds aanpassingen die nodig zijn als gevolg van het voorontwerp van decreet houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en het decreet betreffende de integrale jeugdhulp (hierna: wijzigingsdecreet).

Anderzijds worden ook een aantal materiële zaken rechtgezet, uitgeklaard, verbeterd of aangepast conform de praktische uitvoering.

Tenslotte voorziet dit besluit in een aantal inhoudelijke wijzigingen:

- Optrekken van bewaartermijn voor dossiers bij de toegangspoort, de gemandateerde voorzieningen en de sociale dienst jeugdrechtbank naar het moment waarop de jongere 35 jaar wordt, rekening houdende met de verruiming van de mogelijkheden inzake voortgezette hulpverlening;
- Uitbreiding van de voortgezette jeugdhulpverlening naar jongeren waarvoor in het verleden een aanvraag voor rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp werd gedaan;
- Nieuw hulpprogramma gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg voor minderjarigen die in een gemeenschapsinstelling of residentieel in een jeugdhulpvoorziening verblijven en waarvan men inschat dat psychiatrische expertise noodzakelijk is.

Voorliggende nota beoogt de principiële goedkeuring van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijzigingen aan het besluit van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp.

2. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Hoofdstuk 1. Wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp

Artikelen 1 en 2

Gezien de opheffing van het Managementcomité Integrale Jeugdhulp met het decreet van XXX houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en het decreet betreffende de integrale jeugdhulp (hierna: wijzigingsdecreet) en de beslissing van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 om – teneinde te komen tot een meer geïntegreerd en effectiever beleid ten aanzien van kinderen, jongeren en hun gezinnen – de werkingsgebieden van de agentschappen Kind en Gezin en Jongerenwelzijn en een deel van de bevoegdheden van het VAPH te integreren in één agentschap Opgroeien Regie, wordt duidelijk dat deze aansturing in het vernieuwde agentschap zal liggen.

De verwijzing naar het Managementcomité wordt bijgevolg vervangen door een verwijzing naar het agentschap. Beslissingen die dit agentschap overstijgen worden voorgelegd aan het managementcomité van het beleidsdomein WVG.

Artikel 3 wijzigt de bewaartermijn voor jeugdhulpdossiers bij de toegangspoort, de gemandateerde voorzieningen en de sociale dienst jeugdrechtbank naar het moment waarop de jongere vijfendertig jaar wordt, rekening houdende met de verruiming van de mogelijkheden inzake voortgezette hulpverlening. Bij het afsluiten van het dossier wordt de betrokkene op de hoogte gebracht van de bewaartermijn alsook van het feit dat gedurende de bewaartermijn te allen tijde recht is op inzage en een kopie. Na het verstrijken van de bewaartermijn wordt het dossier vernietigd.

Artikel 4

Gezien de opheffing van het Managementcomité met het wijzigingsdecreet en het feit dat de verantwoordelijkheid bij het nieuwe agentschap gelegd wordt, wordt de verwijzing naar het Managementcomité vervangen door een verwijzing naar het agentschap.

Artikel 5

Met het wijzigingsdecreet wordt de rechtstreekse toegang tot de toegangspoort anders geformuleerd in het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp in die zin dat de voorwaarden uit het decreet worden gehaald met het oog op de inwerkingtreding van de persoonsvolgende financiering voor minderjarigen Er wordt voorzien in een delegatie aan de Vlaamse Regering om de voorwaarden voor deze toegang vast te leggen.

Met dit artikel geven we daar uitvoering aan. Met dit artikel worden geen wijzigingen doorgevoerd aan de bestaande situatie, aangezien het hier gaat om een overname van het vroegere artikel 29 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp.

Artikel 6

Dit artikel wijzigt 2 zaken aan artikel 26 van het besluit betreffende de integrale jeugdhulp. Met de eerste wijziging breiden we de groep jongeren uit die aanspraak kan maken op voortgezette jeugdhulpverlening uit. Met deze wijziging hebben ook jongeren die in het verleden een aanvraag voor rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp hebben gedaan de kans om gebruik te maken van de mogelijkheid tot voortgezette jeugdhulpverlening en niet enkel meer die jongeren waarvoor een aanvraag niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp werd gedaan.

Met de tweede wijziging wordt de verwijzing naar het Managementcomité vervangen door een verwijzing naar het agentschap, gezien de opheffing van het Managementcomité met het wijzigingsdecreet en het feit dat de verantwoordelijkheid bij het nieuwe agentschap gelegd wordt.

Artikel 7

Dit artikel wijzigt artikel 37 dat voorziet in de uitdrukkelijke machtiging van de plaatsende instantie om de bedragen, overgeschreven op de spaarrekeningen van de minderjarigen die geplaatst zijn in uitvoering van het decreet van 12 juli 2013, af te halen. Het ondersteuningscentrum kan in dit artikel worden weggelaten daar zij niet fungeren als plaatsende instantie en dus geen beslissingsbevoegdheid hebben in deze. Zij adviseren de intersectorale toegangspoort die finaal de beslissing neemt. In de vorige versie werd het ondersteuningscentrum wel opgenomen als overgangsmaatregel voor die dossiers die reeds lopende waren voor de inwerkingtreding van de Intersectorale Toegangspoort.

Artikel 8

Dit artikel wijzigt 2 zaken aan artikel 39 van het besluit. De eerste wijziging is de conclusie van een werkgroep met een vertegenwoordiging van de verschillende sectoren om de processen van jeugdhulpregie te vereenvoudigen. Door deze wijziging interpreteren we de voorwaarden voor een migratieprior strikter en op die manier houden we het aantal priors op de wachtlijsten beperkter.

Met de tweede wijziging wordt de verwijzing naar het Managementcomité vervangen door een verwijzing naar het agentschap, gezien de opheffing van het Managementcomité met het wijzigingsdecreet en het feit dat de verantwoordelijkheid bij het nieuwe agentschap gelegd wordt.

Artikel 9

Dit artikel wijzigt 2 zaken aan artikel 40 van het besluit.

De eerste wijziging is de conclusie van een werkgroep met een vertegenwoordiging van de verschillende sectoren om de processen van jeugdhulpregie te vereenvoudigen. Daar werd aangehaald dat de inzet van Intersectoraal Prioritair toe te wijzen Hulpvragen (IPH-middelen) ook zou moeten kunnen wanneer de minderjarige de overstap maakt naar rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, bijvoorbeeld contextbegeleiding of naar hulpverlening buiten het toepassingsgebied van integrale jeugdhulp, bijvoorbeeld de psychiatrie. We zien dat dit soms tot problemen leidt in trajecten van minderjarigen die complexe hulpvragen hebben en waar de inzet van bijkomende middelen cruciaal is om het traject verder te zetten. We willen tegelijkertijd de inzet van IPH-middelen beperkt houden, vandaar dat we voorzien dat de inzet bovenop andere dan niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, enkel kan mits toestemming van de administrateur-generaal.

Met de tweede wijziging wordt de verwijzing naar het Managementcomité vervangen door een verwijzing naar het agentschap, gezien de opheffing van het Managementcomité met het wijzigingsdecreet en het feit dat de verantwoordelijkheid bij het nieuwe agentschap gelegd wordt.

Artikel 10

Deze wijziging is de conclusie van een werkgroep met een vertegenwoordiging van de verschillende sectoren om de processen van jeugdhulpregie te vereenvoudigen. De voorzieningen geven aan dat de termijn van 24u in de praktijk niet haalbaar is. Met deze wijziging komen we tegemoet aan de vraag van voorzieningen en houden we tegelijkertijd vast aan het principe dat een opstart van hulp zo snel mogelijk moet doorgegeven worden aan jeugdhulpregie.

Artikel 11

Dit artikel wijzigt 2 zaken aan artikel 43 van het besluit.

Met de eerste wijziging wordt ervoor gezorgd dat een VIST crisis (versnelde indicatiestelling vanuit het hulpprogramma crisis) voortaan ook mogelijk voor dossiers van de sociale dienst. Voorheen was een versnelde indicatiestelling voor dossiers van de sociale dienst enkel mogelijk bij een tekort aan aangeleverde diagnostiek.

De tweede wijziging is een louter technische wijziging, waarbij een verkeerde verwijzing wordt rechtgezet.

Artikel 12

Gezien de opheffing van het Managementcomité met het wijzigingsdecreet en het feit dat de verantwoordelijkheid bij het nieuwe agentschap gelegd wordt moet de verwijzing naar het Managementcomité vervangen worden door een verwijzing naar het agentschap.

Artikelen 13 en 14

Deze artikelen betreffen de uitvoering en de voorwaarden voor cliëntoverleg en bemiddeling in uitvoering van artikel 30 van het decreet betreffende Integrale Jeugdhulp van 12 juli 2013. Dit artikel geeft de opdracht aan de jeugdhulp om de continuïteit in de jeugdhulpverlening voor minderjarigen, hun ouders, opvoedingsverantwoordelijken en eventuele andere betrokken personen uit de leefomgeving te verbeteren. Twee instrumenten, die daarbij genoemd worden, zijn cliëntoverleg en bemiddeling.

Artikel 13 bevat de voorwaarden voor bemiddeling.

Artikel 14 bevat de voorwaarden voor cliëntoverleg en de minimale kwaliteitseisen waaraan de bemiddelaar, de (co)voorzitter en eventuele deskundige(n) moeten voldoen.

Er wordt voorzien in een delegatie aan de minister om naast de minimale kwaliteitseisen die worden vastgelegd in voorlegend besluit van de Vlaamse regering bijkomende kwaliteitseisen te bepalen voor het inzetten van cliëntoverleg en bemiddeling.

Er wordt tevens voorzien in een delegatie aan de administrateur-generaal van het agentschap om de organisatie van bemiddeling en cliëntoverleg en de vergoeding van bemiddelaars en voorzitters te bepalen.

Artikel 15

Artikel 16 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp biedt de mogelijkheid aan de Vlaamse Regering voor het toevoegen van hulpprogramma's.

Dit artikel voorziet in de organisatie van een nieuw hulpprogramma 'gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg' voor minderjarigen die verblijven in een gemeenschapsinstelling en waarvan men inschat dat psychiatrische expertise noodzakelijk is. Dit hulpprogramma betreft een regularisatie van bestaande projectwerking.

De aanmelding voor een dergelijk hulpprogramma gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg kan alleen gebeuren door een personeelslid met de functie van psycholoog of pedagoog van een gemeenschapsinstelling.

Het hulpprogramma omvat volgende modules die al dan niet gecombineerd kunnen worden ingezet:

- 1° module info en advies;
- 2° module diagnostiek: diagnostisch onderzoek in functie van behandeladvies en bepaling van zorgintensiteit;
- 3° module behandeling: persoonsgerichte, gespecialiseerde behandeling voor geestelijke gezondheidsproblemen die zowel ambulante als mobiele kan aangeboden worden, inclusief organisatie van nazorg;
- 4° module crisisverblijf: een residentieel aanbod in een voorziening binnen de geestelijke gezondheidszorg.

Daarnaast voorziet dit artikel in de organisatie van een nieuw hulpprogramma 'gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg' voor minderjarigen die residentieel verblijven in een jeugdhulpvoorziening en waarvan men inschat dat psychiatrische expertise noodzakelijk is.

Dit hulpprogramma kwam tot stand na intens overleg met het agentschap Zorg en Gezondheid en dekt een directe en dringende nood bij voorzieningen die jongeren met een complexe problematiek residentieel opvangen. Er zal bijkomend overleg worden georganiseerd met de

federale overheid Volksgezondheid met het oog op bijkomende inzet van het aanbod van de federale netwerken geestelijke gezondheidszorg.

Voor de private jeugdhulpvoorzieningen die van het hulpprogramma wensen gebruik te maken, wordt voorzien in een apart systeem van toeleiding bij een permanent meldpunt dat wordt georganiseerd door de regionale medewerkers continuïteit en toegang bij de afdeling Continuïteit en Toegang van het agentschap. Dit meldpunt staat in voor de doorverwijzing binnen elke regio ten behoeve van minderjarigen waarvan men inschat dat psychiatrische expertise noodzakelijk is.

Het hulpprogramma gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg in jeugdhulpvoorzieningen omvat volgende modules die al dan niet gecombineerd kunnen worden ingezet:

- 1° module info en advies;
- 2° module diagnostiek: diagnostisch onderzoek in functie van behandeladvies en bepaling van zorgintensiteit;
- 3° module behandeling: patiëntgerichte psychiatrische hulp, inclusief ambulante nazorg.

In tegenstelling tot de gemeenschapsinstellingen wordt hier geen module crisisverblijf voorzien. Het is de bedoeling van het nieuwe hulpprogramma om snel psychiatrische expertise in te brengen in lopende trajecten in een private voorziening via een mobiel/ambulant aanbod. Het is niet het opzet van het programma om ook time-out plaatsen te realiseren.

Artikel 16 betreft een materiële aanpassing ten gevolge van de nieuwe terminologie inzake kinderbijslag. De term kinderbijslag wordt vervangen door de term gezinsbijslagen ter uitvoering van artikel 68, §2, van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid.

Artikel 17

Paragraaf 1 betreft een materiële aanpassing ten gevolge van het met het voorontwerp van decreet houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en het decreet betreffende de integrale jeugdhulp ontworpen artikel 48 van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp waarbij de gerechtelijke maatregelen gemoduleerd worden.

Hier wordt bepaald welke voorzieningen en instellingen de door de jeugdrechter of jeugdrechtbank uitgesproken maatregelen mogen uitvoeren. Hier wordt geenszins een regeling getroffen voor de financiering of subsidiëring van deze uitvoering. De uitvoering van pleegzorg wordt apart geregeld door artikel 50, 3° van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp.

Paragraaf 2 somt de typemodules op binnen de functies begeleiding, dagopvang, diagnostiek behandeling, training, verblijf en beveiligend verblijf waarvoor een kortere termijn geldt dan de maximale termijn van één jaar voorzien in artikel 48 § 1, eerste lid van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp.

In paragraaf 3 wordt een delegatie verleend aan de minister om de nadere regels betreffende de organisatie en het aantal plaatsen van de time-out capaciteit in de gemeenschapsinstellingen te regelen.

Artikel 18 voorziet in een delegatie aan de minister om te bepalen welke gerechtelijke maatregelen niet gelijktijdig kunnen worden opgelegd.

Artikel 19

Artikel 107 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp bepaalt dat de Adviesraad Integrale Jeugdhulp op 1 januari 2015 wordt opgeheven. Aangezien de Adviesraad sinds 1 januari 2015 niet meer bestaat, kunnen we ook de artikelen uit het besluit die hierop betrekking hebben opheffen.

Artikel 20

Met het decreet van 18 november 2016 houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies nemen de provincies van 1 januari 2018 niet langer persoonsgebonden bevoegdheden op. Deze bevoegdheden zijn overgekomen naar de Vlaamse Gemeenschap waardoor de vertegenwoordiging van de provinciale overheid in het Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp geschrapt mag worden.

Hoofdstuk 2. Slotbepalingen

Artikel 21 bepaalt de datum van inwerkingtreding van de artikel 16 van het decreet houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en het decreet betreffende de integrale jeugdhulp op datum van inwerkingtreding van voorliggend besluit. Artikel 16 van het wijzigingsdecreet dat de rechtstreekse toegang regelt tot de toegangspoort kan pas in werking treden nadat de nodige uitvoeringsbepalingen in werking treden. Dit laatste gebeurt bij dit besluit waardoor artikel 16 van het wijzigingsdecreet nu ook in werking kan treden.

Artikel 22 bepaalt de datum van inwerkingtreding van de artikelen 21 en 22 van het wijzigingsdecreet, dat voorziet in de modulering van de gerechtelijke maatregelen, op datum van inwerkingtreding van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht, zijnde 1 september 2019.

Artikel 23 bepaalt de inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 24 belast de Vlaamse Minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, met de uitvoering van dit besluit.

3. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Cliëntoverleg en bemiddeling

Artikel 30 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende integrale jeugdhulp geeft de opdracht aan de jeugdhulp om de continuïteit in de jeugdhulpverlening voor minderjarigen, hun ouders, opvoedingsverantwoordelijken en eventuele andere betrokken personen uit de leefomgeving te verbeteren

Twee instrumenten die daarbij genoemd worden zijn cliëntoverleg en bemiddeling.

Sinds 1 januari 2018 -naar aanleiding van de zesde staatshervorming-werd de werking opgezet door de provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, overgenomen door de regionale afdelingen Continuïteit en Toegang.

De concrete financiering voor de inzet van cliëntoverleg en bemiddeling gebeurt sindsdien niet langer via projectsubsidie aan de provincies maar via de begroting van het Fonds Jongerenwelzijn.

Voor 2018 werd voor de organisatie van zijn cliëntoverleg en bemiddeling 348.439 euro voorzien op het Fonds Jongerenwelzijn. Voor dit budget werd rekening gehouden met een verwachte groei van het aantal aanvragen cliëntoverleg met 25%. Het aantal aanvragen voor bemiddeling blijft doorheen de jaren nagenoeg stabiel en werd daarom berekend op basis van het gemiddelde van het aantal aanvragen van de afgelopen jaren.

De verwachte stijging voor de toekomst wordt ondervangen binnen de beschikbare middelen.

Hulpprogramma gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg

Voor het uitrollen van het hulpprogramma gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg in de gemeenschapsinstellingen en de private voorzieningen wordt vanuit het uitbreidingsbudget 2019 1,5 miljoen euro ingeschreven in de begroting 2019. Dit komt bovenop een regularisatie van bestaande projectwerking die structureel in de begroting is voorzien ten bedrage van 659 deuro.

4. ADVIES VAN DE INSPECTIE VAN FINANCIËN

Als bijlage gaat het advies van de Inspectie van Financiën van 14 november 2018.

5. BEGROTINGSAKKOORD

Het akkoord van de minister van Begroting werd verkregen op 10 januari 2019.

6. ADVIES RAADGEVEND COMITÉ JEUGDHULP

Het positief advies van het Raadgevend Comité (2018_6) is verkregen op 20 december 2018. Er werden geen opmerkingen geformuleerd.

7. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Conform de Omzendbrief Vlaamse Regering Wetgevingstechniek werd een wetgevingstechnisch- en taalkundigadvies aangevraagd op 27 september 2018. Het wetgevingstechnisch- en taalkundigadvies 2018/411 werd verwerkt in het ontwerpbesluit.

8. WEERSLAG OP DE LOKALE BESTUREN

- a) Personeel: voorliggend ontwerpbesluit noodzaakt geen bijkomende inzet van het in dienst zijnde personeel van de lokale besturen, noch de werving van bijkomend personeel.
- b) Werkingsuitgaven: voorliggend ontwerpbesluit heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale besturen.
- c) Investerings en schuld: de uitvoering van voorliggend ontwerpbesluit veroorzaakt geen bijkomende investeringen voor de lokale besturen.
- d) Ontvangsten: in uitvoering van voorliggend ontwerpbesluit worden geen bijkomende financiële middelen aan de lokale besturen ter beschikking gesteld.
- e) Conclusie: voorliggend ontwerpbesluit heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale besturen.

9. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL VAN BESLISSING OP HET PERSONEEL

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

10. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende wijzigingen aan het besluit van de Vlaamse regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, te gelasten over voornoemd ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Jo VANDEURZEN
Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin